

ATODLEN 1

Rheoliad 2(1)

Safonau cyflenwi gwasanaethau

RHAN 1

Y SAFONAU

1	Safonau ynghylch gohebiaeth a anfonir gan gorff (1) Pan fydd corff yn ateb gohebiaeth
Safon 1:	Os byddwch yn cael gohebiaeth yn Gymraeg oddi wrth berson yng Nghymru, rhaid ichi ateb yn Gymraeg (os oes angen ateb), oni bai bod y person wedi dweud nad oes angen ateb yn Gymraeg.
	(2) Pan fydd corff yn gohebu â sawl unigolyn
Safon 2:	Pan fyddwch yn anfon yr un ohebiaeth at sawl unigolyn, rhaid ichi anfon fersiwn Gymraeg o'r ohebiaeth at yr unigolion ar yr un pryd ag y byddwch yn anfon unrhyw fersiwn Saesneg ohoni.
	(3) Safonau cyffredinol ynghylch gohebu
Safon 3:	Os byddwch yn llunio fersiwn Gymraeg a fersiwn Saesneg gyfatebol o ohebiaeth, rhaid ichi beidio â thrin y fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg (er enghraifft, os yw'r fersiwn Saesneg wedi ei llofnodi, neu os oes manylion cyswllt wedi eu darparu ar y fersiwn Saesneg, rhaid i'r fersiwn Gymraeg gael ei thrin yn yr un modd).
Safon 4:	Rhaid ichi ddatgan— (a) mewn gohebiaeth, a (b) mewn cyhoeddiadau a hysbysiadau sy'n gwahodd personau yng Nghymru i ymateb ichi neu i ohebu â chi, eich bod yn croesawu cael gohebiaeth yn Gymraeg, y byddwch yn ateb gohebiaeth yn Gymraeg, ac na fydd gohebu yn Gymraeg yn arwain at oedi.
2	Safonau ynghylch galwadau ffôn i gorff ac oddi wrth gorff
Safon 5:	Pan fydd unigolyn yn cysylltu â chi ar eich prif rif ffôn (neu ar un o'ch prif rifau ffôn), neu ar unrhyw rifau llinell gymorth neu rifau canolfan alwadau, a bod yr unigolyn hwnnw yn gofyn ichi ddelio â'r alwad yn Gymraeg, rhaid ichi ddelio â'r alwad yn Gymraeg os oes aelod o staff sy'n siarad Cymraeg ar gael (drwy drosglwyddo'r alwad os oes angen)— (a) hyd nes na all yr aelod o staff sy'n siarad Cymraeg ddarparu gwasanaeth ar bwnc penodol; a (b) hyd nes nad oes aelod o staff sy'n siarad Cymraeg ar gael i ddarparu gwasanaeth ar y pwnc penodol hwnnw.
Safon 6:	Rhaid i unrhyw systemau ffôn wedi eu hawtomeiddio sydd gennych ddarparu'r gwasanaeth cyfan wedi ei awtomeiddio yn Gymraeg.
Safon 7:	Pan fyddwch yn hysbysebu rhif gwasanaeth ffôn wedi ei awtomeiddio, rhaid ichi beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

3 Safonau ynghylch corff yn cynnal cyfarfodydd nad ydynt ar agor i'r cyhoedd

(1) Cyfarfodydd rhwng corff ac un unigolyn gwahoddedig arall

Safon 8: Os byddwch yn gwahodd un unigolyn ("A") yn unig i gyfarfod yng Nghymru (a dim personau eraill)—

- (a) rhaid ichi ofyn i A a yw'n dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, a hysbysu A y byddwch yn cynnal y cyfarfod yn Gymraeg neu, os oes angen, yn darparu gwasanaeth cyfieithu o'r Gymraeg i'r Saesneg at y diben hwnnw, a
- (b) os yw A wedi eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi gynnal y cyfarfod yn Gymraeg neu, os oes angen, drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.

(2) Cyfarfodydd rhwng corff a mwy nag un person gwahoddedig

Safon 9: Os byddwch yn gwahodd mwy nag un person i gyfarfod yng Nghymru, rhaid ichi ofyn i bob unigolyn a wahoddir a yw'n dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod.

Safon 9A: Os byddwch wedi gwahodd mwy nag un person i gyfarfod yng Nghymru, a bod o leiaf 10% o'r gwahoddedigion wedi eich hysbysu eu bod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi gynnal y cyfarfod yn Gymraeg, neu os oes angen, drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.

Safon 9B: Os byddwch wedi gwahodd mwy nag un person i gyfarfod yng Nghymru, a bod o leiaf 20% o'r gwahoddedigion wedi eich hysbysu eu bod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi gynnal y cyfarfod yn Gymraeg, neu os oes angen, drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.

Safon 9C: Os byddwch wedi gwahodd mwy nag un person i gyfarfod yng Nghymru, a bod o leiaf 30% o'r gwahoddedigion wedi eich hysbysu eu bod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, rhaid ichi gynnal y cyfarfod yn Gymraeg, neu os oes angen, drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.

4 Safonau ynghylch cyfarfodydd a drefnir gan gorff sydd ar agor i'r cyhoedd

Safon 10: Os byddwch yn trefnu cyfarfod a gynhelir yng Nghymru sydd ar agor i'r cyhoedd ac y caniateir cyfranogiad cyhoeddus gan unigolyn ynddo, rhaid ichi ddatgan ar unrhyw ddeunydd sy'n ei hysbysebu, ac ar unrhyw wahoddiad iddo, fod croeso i unrhyw un sy'n bresennol ddefnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod.

Safon 11: Pan fyddwch yn anfon gwahoddiadau i gyfarfod a gynhelir yng Nghymru yr ydych yn ei drefnu sydd ar agor i'r cyhoedd ac y caniateir cyfranogiad cyhoeddus gan unigolyn ynddo, rhaid ichi eu hanfon yn Gymraeg.

Safon 12: Os byddwch yn gwahodd personau i siarad mewn cyfarfod yng Nghymru yr ydych yn ei drefnu sydd ar agor i'r cyhoedd ac y caniateir cyfranogiad cyhoeddus gan unigolyn ynddo, rhaid ichi—

- (a) gofyn i bob person a wahoddir i siarad a yw'n dymuno defnyddio'r Gymraeg, a

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- (b) os yw'r person hwnnw (neu o leiaf un o'r personau hynny) wedi eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg yn y cyfarfod, darparu gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg at y diben hwnnw (os nad ydych yn cynnal y cyfarfod yn Gymraeg heb wasanaeth cyfieithu).

Safon 13: Os byddwch yn trefnu cyfarfod a gynhelir yng Nghymru sydd ar agor i'r cyhoedd ac y caniateir cyfranogiad cyhoeddus gan unigolyn ynddo, rhaid ichi sicrhau bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod, a rhaid ichi hysbysu'r rheini sy'n bresennol ar lafar yn Gymraeg—

- (a) bod croeso iddynt ddefnyddio'r Gymraeg, a
- (b) bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd ar gael.

5 Safonau ynghylch digwyddiadau cyhoeddus a drefnir neu a ariennir gan gorff

Safon 14: Os byddwch yn trefnu digwyddiad cyhoeddus yng Nghymru, rhaid ichi sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg wrth hybu'r digwyddiad (er enghraifft, o ran y ffordd y mae'r digwyddiad yn cael ei hysbysebu neu y rhoddir cyhoedduswydd i'r digwyddiad).

Safon 15: Os byddwch yn trefnu digwyddiad cyhoeddus yng Nghymru, rhaid ichi sicrhau nad yw'r Gymraeg yn cael ei thrin yn llai ffafriol na'r Saesneg yn y digwyddiad (er enghraifft, mewn perthynas â gwasanaethau a gynigir i bersonau sy'n bresennol yn y digwyddiad, mewn perthynas ag arwyddion yr ydych yn eu llunio a'u harddangos yn y digwyddiad, ac mewn perthynas â chyhoeddiadau sain a wneir ynddo).

6 Safon ynghylch cyhoedduswydd a hysbysebu gan gorff

Safon 16: Rhaid i unrhyw ddeunydd cyhoedduswydd neu ddeunydd hysbysebu yr ydych yn ei lunio pan fo'r gynulleidfa a ragwelir yn unigolyn gael ei lunio yn Gymraeg, ac os byddwch yn llunio'r deunydd yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid ichi beidio â thrin y fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg.

7 Safonau ynghylch corff yn arddangos deunydd yn gyhoeddus

Safon 17: Rhaid i unrhyw ddeunydd yr ydych yn ei lunio ac yn ei arddangos yn gyhoeddus yng Nghymru gael ei arddangos yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin unrhyw fersiwn Gymraeg o'r deunydd yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg.

Safon 18: Rhaid i unrhyw ddeunydd yr ydych yn ei lunio ac yn ei arddangos mewn arddangosfa gyhoeddus yng Nghymru sydd wedi ei threfnu gennych gael ei arddangos yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin unrhyw fersiwn Gymraeg o'r deunydd yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg.

8 Safonau ynghylch corff yn llunio ac yn cyhoeddi dogfennau a ffurflenni

Safon 19: Os byddwch yn llunio ffurflen sydd i'w chwblhau gan unigolyn, rhaid ichi ei llunio yn Gymraeg.

Safon 20: Os byddwch yn llunio ffurflen gais yr ydych yn ei rhoi ar gael i un sydd wedi cofrestru gael ei gynnwys ar y gofrestr a gynhelir gennych, rhaid ichi ei llunio yn Gymraeg.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- Safon 21:** Os byddwch yn llunio dogfen (ond nid ffurflen) ar gyfer un neu ragor o unigolion, rhaid ichi ei llunio yn Gymraeg—
- (a) os yw pwnc y ddogfen yn awgrymu y dylid ei llunio yn Gymraeg, neu
  - (b) os yw'r gynulleidfa a ragwelir yng Nghymru, a'u disgwyliadau, yn awgrymu y dylid llunio'r ddogfen yn Gymraeg.
- Safon 22:** Os byddwch yn llunio dogfen neu ffurflen yn Gymraeg ac yn Saesneg, rhaid ichi—
- (a) peidio â thrin unrhyw fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na'r fersiwn Saesneg (pa un a ydynt yn fersiynau ar wahân ai peidio);
  - (b) peidio â gwahaniaethu rhwng y fersiwn Gymraeg a'r fersiwn Saesneg mewn perthynas ag unrhyw ofynion sy'n berthnasol i'r ddogfen neu'r ffurflen (er enghraifft mewn perthynas ag unrhyw ddyddiad cau ar gyfer cyflwyno'r ffurflen, neu mewn perthynas â'r amser a ganiateir ar gyfer ymateb i gynnwys y ddogfen neu'r ffurflen); ac
  - (c) sicrhau bod y fersiwn Saesneg yn datgan yn glir fod y ddogfen neu'r ffurflen hefyd ar gael yn Gymraeg.
- 9** **Safonau ynghylch ymchwilio i rai sydd wedi cofrestru a all arwain at achos cyfreithiol**
- Safon 23:** Rhaid ichi ddatgan mewn cyhoeddiadau, canllawiau a hysbysiadau yr ydych yn eu llunio sy'n hysbysu rhai sydd wedi cofrestru ("C") am ymchwiliadau a all arwain at achosion cyfreithiol gennych y caiff yr C y cynhelir yr ymchwiliad yn ei gylch gyflwyno ffurflenni a dogfennau a chyflwyno sylwadau ysgrifenedig ichi yn Gymraeg mewn perthynas â'r ymchwiliad hwnnw.
- Safon 24:** Os byddwch yn llunio ffurflen mewn perthynas ag ymchwiliad a allai arwain at achos cyfreithiol gennych sydd i'w chwblhau gan un sydd wedi cofrestru y cynhelir yr ymchwiliad yn ei gylch, rhaid ichi ei llunio yn Gymraeg.
- Safon 25:** Pan foch yn cysylltu ag un sydd wedi cofrestru ("C") am y tro cyntaf mewn perthynas ag ymchwiliad a all arwain at achos cyfreithiol gennych yn erbyn yr C hwnnw, rhaid ichi ofyn i'r C nodi a yw C yn dymuno siarad Cymraeg mewn cyfarfodydd a galwadau ffôn sydd wedi eu hamserlennu sy'n ymwneud â'r ymchwiliad.
- Safon 25A** Os yw un sydd wedi cofrestru ("C") wedi eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg mewn cyfarfodydd a galwadau ffôn sydd wedi eu hamserlennu sy'n ymwneud â'r ymchwiliad, rhaid ichi gynnal y cyfarfod neu'r alwad sydd wedi ei hamserlennu yn Gymraeg neu, os oes angen, drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.
- Safon 26:** Pan foch yn cysylltu ag un sydd wedi cofrestru ("C") am y tro cyntaf mewn perthynas ag ymchwiliad a all arwain at achos cyfreithiol gennych yn erbyn yr C hwnnw, rhaid ichi ofyn i C nodi a yw'n dymuno cael copïau yn Gymraeg o ffurflenni a dogfennau yr ydych yn eu llunio ac sydd i fod ar gael i C.
- Safon 26A:** Pan fo un sydd wedi cofrestru ("C") wedi nodi ei fod yn dymuno cael copïau yn Gymraeg o ffurflenni a dogfennau yr ydych yn eu llunio mewn perthynas â'r ymchwiliad ac sydd i'w rhoi ar gael i'r C hwnnw—
- (a) rhaid ichi ddarparu'r ffurflenni hynny a'r dogfennau hynny yn Gymraeg mewn perthynas ag ymchwiliad a all arwain at achos cyfreithiol yn erbyn yr C hwnnw, a

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

(b) rhaid ichi beidio â thrin eu llunio yn llai ffafriol na ffurflenni a dogfennau yr ydych yn eu llunio yn Saesneg.

Safon 27: Pan foch yn cael ffurflenni neu ddogfennau yn Gymraeg oddi wrth un sydd wedi cofrestru (“C”) mewn perthynas ag ymchwiliad a all arwain at achos cyfreithiol ynghylch yr C hwnnw, rhaid ichi beidio â thrin y ffurflenni hynny neu'r dogfennau hynny yn llai ffafriol na'r rhai yr ydych yn eu cael yn Saesneg (gan gynnwys, ymysg materion eraill, mewn perthynas â'r amserlen ar gyfer cael y ffurflenni hynny a'r dogfennau hynny a hysbysu C am benderfyniadau).

10 **Safonau ynghylch achosion cyfreithiol**

Safon 28: Rhaid ichi ddatgan mewn cyhoeddiadau, canllawiau a hysbysiadau yr ydych yn eu llunio sy'n hysbysu rhai sydd wedi cofrestru am achosion cyfreithiol y caiff yr un sydd wedi cofrestru sy'n destun yr achos cyfreithiol gyflwyno ffurflenni a dogfennau a chyflwyno sylwadau ysgrifenedig ichi yn Gymraeg mewn perthynas â'r achos hwnnw.

Safon 29: Os byddwch yn llunio ffurflen mewn perthynas ag achos cyfreithiol sydd i'w chwblhau gan un sydd wedi cofrestru sy'n destun achos cyfreithiol, rhaid ichi ei llunio yn Gymraeg.

Safon 30: Pan fo un sydd wedi cofrestru (“C”) sy'n destun achos cyfreithiol yn cysylltu â chi am y tro cyntaf i ymateb i'r achos cyfreithiol hwnnw, rhaid ichi ofyn i'r C nodi a yw'r C yn dymuno siarad yn Gymraeg yn yr achos cyfreithiol hwnnw(1).

Safon 30A: Os yw un sydd wedi cofrestru (“C”) wedi eich hysbysu ei fod yn dymuno defnyddio'r Gymraeg mewn unrhyw achos cyfreithiol a gynhelir yn Lloegr, rhaid ichi gynnal yr achos cyfreithiol yn Gymraeg neu, os oes angen, drefnu bod gwasanaeth cyfieithu ar y pryd neu wasanaeth cyfieithu olynol o'r Gymraeg i'r Saesneg ar gael yn y cyfarfod.

Safon 31: Pan fo un sydd wedi cofrestru sy'n destun yr achos cyfreithiol (“C”) yn cysylltu â chi am y tro cyntaf i ymateb i achos cyfreithiol, rhaid ichi ofyn i C nodi a yw'n dymuno cael copïau yn Gymraeg o ffurflenni a dogfennau yr ydych yn eu llunio mewn perthynas â'r achos cyfreithiol hwnnw ac sydd i fod ar gael i C.

Safon 31A: Pa fo un sydd wedi cofrestru (“C”) wedi nodi ei fod yn dymuno cael copïau yn Gymraeg o ffurflenni a dogfennau yr ydych yn eu llunio mewn perthynas â'r achos cyfreithiol hwnnw ac sydd i'w rhoi ar gael i'r C hwnnw—

(a) rhaid ichi ddarparu'r ffurflenni hynny a'r dogfennau hynny yn Gymraeg mewn perthynas â'r achos cyfreithiol hwnnw, a

(b) rhaid ichi beidio â thrin eu llunio yn llai ffafriol na ffurflenni a dogfennau yr ydych yn eu llunio yn Saesneg.

Safon 32: Pan foch yn cael ffurflenni neu ddogfennau yn Gymraeg oddi wrth un sydd wedi cofrestru sy'n destun achos cyfreithiol (“C”) sy'n ymateb i achos cyfreithiol, rhaid ichi beidio â thrin y ffurflenni hynny neu'r dogfennau hynny yn llai ffafriol na'r rhai yr ydych yn eu cael yn Saesneg (gan gynnwys, ymysg materion eraill, mewn perthynas â'r amserlen ar gyfer cael y ffurflenni hynny a'r dogfennau hynny a hysbysu C am benderfyniadau).

11 **Safonau ynghylch gwefannau a gwasanaethau ar-lein corff**

(1) Mae adran 22 o Ddeddf yr Iaith Gymraeg 1993 (p. 38) yn gwneud darpariaeth ynghylch siarad Cymraeg mewn achosion cyfreithiol yng Nghymru.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- Safon 33:** Rhaid ichi ddynodi a chynnal tudalen (neu dudalennau) ar eich gwefan sy'n darparu gwybodaeth (yn Gymraeg)—
- (a) amdanoch chi,
  - (b) am y gwasanaethau yr ydych yn eu darparu yn gyffredinol,
  - (c) am y gwasanaethau yr ydych yn eu darparu yng Nghymru,
  - (ch) am sut i wneud cwyn ynghylch person sy'n cael ei reoleiddio gennych,
  - (d) am y gwasanaethau Cymraeg yr ydych yn eu darparu a sut y gellir cael gafael ar bob un o'r gwasanaethau Cymraeg hynny.
- Safon 34:** Os oes gennych dudalen Gymraeg ar eich gwefan sy'n cyfateb i dudalen Saesneg, rhaid ichi ddatgan yn glir ar y dudalen Saesneg fod y dudalen hefyd ar gael yn Gymraeg, a rhaid ichi ddarparu dolen uniongyrchol i'r dudalen Gymraeg ar y dudalen Saesneg gyfatebol.
- 12** **Safonau ynghylch defnydd corff o'r cyfryngau cymdeithasol**
- Safon 35:** Os bydd person yn cysylltu â chi drwy'r cyfryngau cymdeithasol yn Gymraeg, rhaid ichi ateb yn Gymraeg (os oes angen ateb).
- Safon 36:** Pan fyddwch yn defnyddio'r cyfryngau cymdeithasol ac yn postio neges sy'n ymwneud â Chymru yn unig, rhaid ichi gyhoeddi'r neges yn Gymraeg.
- 13** **Safonau ynghylch hysbysiadau a wneir gan gorff**
- Safon 37:** Rhaid i unrhyw hysbysiad yr ydych yn ei gyhoeddi neu'n ei arddangos yng Nghymru ac sy'n ymwneud â gwasanaeth a ddarperir yng Nghymru gael ei gyhoeddi neu ei arddangos yn Gymraeg, a rhaid ichi beidio â thrin unrhyw fersiwn Gymraeg o hysbysiad yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg ohono.
- Safon 38:** Pan fyddwch yn cyhoeddi neu'n arddangos hysbysiad yng Nghymru sy'n cynnwys testun Cymraeg yn ogystal â thestun Saesneg, rhaid i'r testun Cymraeg gael ei roi mewn safle fel mai hwnnw sy'n debygol o gael ei ddarllen yn gyntaf.
- 14** **Safonau ar gyfer codi ymwybyddiaeth ynghylch gwasanaethau Cymraeg a ddarperir gan gorff**
- Safon 39:** Rhaid ichi hybu unrhyw wasanaeth Cymraeg a ddarperir gennych, a hysbysebu'r gwasanaeth hwnnw yn Gymraeg.
- Safon 40:** Os byddwch yn darparu gwasanaeth yn Gymraeg sy'n cyfateb i wasanaeth yr ydych yn ei ddarparu yn Saesneg, rhaid i unrhyw gyhoeddusrwydd neu ddogfen yr ydych yn ei lunio neu'n ei llunio, neu wefan yr ydych yn ei chyhoeddi, sy'n cyfeirio at y gwasanaeth Saesneg ddatgan hefyd fod gwasanaeth cyfatebol ar gael yn Gymraeg.
- 15** **Safon ynghylch hunaniaeth gorfforaethol corff**
- Safon 41:** Pan fyddwch yn llunio, yn diwygio neu'n cyflwyno eich hunaniaeth gorfforaethol, rhaid ichi beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg.
-

RHAN 2

SAFONAU SY’N DDIBYNNOL AR SAFONAU ERAILL – AMODAU ARBENNIG

- 16** Pan fydd hysbysiad cydymffurfio yn ei gwneud yn ofynnol i gorff gydymffurfio ag un o'r safonau a restrir ar res benodol yng ngholofn 1 o Dabl 1, rhaid i'r hysbysiad cydymffurfio hwnnw hefyd ei gwneud yn ofynnol i'r corff hwnnw gydymffurfio (ym mha fodd bynnag y mae Comisiynydd y Gymraeg yn ystyried ei fod yn briodol) â'r safon neu'r safonau a restrir ar y rhes honno yng ngholofn 2 (neu ag un neu ragor o'r safonau hynny pan fo hynny'n cael ei ddatgan).

TABL 1

<i>Rhes</i>	<i>Colofn 1 Prif safon</i>	<i>Colofn 2 Safon ddibynnol</i>
(1)	Ateb gohebiaeth Safon 1	Safon 4
(2)	Gohebu â sawl person Safon 2	Safon 3 Safon 4
(3)	Codi ymwybyddiaeth ynghylch gohebu yn Gymraeg Safon 4	Safon 1
(4)	Cyfarfodydd â mwy nag un person Safon 9	Un neu ragor o'r canlynol: Safon 9A Safon 9B Safon 9C
(5)	Cyfarfodydd â mwy nag un person Safon 9A, 9B neu 9C	Safon 9
(6)	Cyfarfodydd cyhoeddus Safon 10	Safon 13
(7)	Cyfarfodydd cyhoeddus Safon 13	Safon 10

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

(8)	Dogfennau Safon 19, 20 neu 21	Safon 22
(9)	Ymchwilio a all arwain at achos cyfreithiol Safon 26	Safon 26A
(10)	Ymchwilio a all arwain at achos cyfreithiol Safon 26A	Safon 26
(11)	Achosion cyfreithiol Safon 30	Safon 30A
(12)	Achosion cyfreithiol Safon 30A	Safon 30
(13)	Achosion cyfreithiol Safon 31	Safon 31A
(14)	Achosion cyfreithiol Safon 31A	Safon 31

RHAN 3

DEHONGLI'R SAFONAU

-
- 17** Rhaid dehongli'r safonau a bennir yn Rhan 1 o'r Atodlen hon fel a ganlyn.
- 18** Nid yw'r safonau ond yn gymwys i'r graddau y mae corff—
- (a) yn cyflenwi gwasanaethau i berson, neu
  - (b) yn delio ag unrhyw berson arall mewn cysylltiad â chyflenwi gwasanaethau—
    - (i) i'r person arall hwnnw, neu
    - (ii) i drydydd person.
- 19** Nid yw'n ofynnol i gorff lunio, arddangos nac anfon deunydd yn Gymraeg i'r graddau y mae deddfiad arall wedi pennu geiriad dogfen, arwydd neu ffurflen a fyddai'n groes i'r gofyniad hwnnw.
- 20** At ddibenion y safonau—
- (a) nid yw gofyniad i lunio unrhyw ddeunydd ysgrifenedig, i'w anfon, i'w gyhoeddi, i'w arddangos, i'w roi ar gael neu i'w ddyroddi yn Gymraeg yn golygu mai dim ond yn Gymraeg y dylid llunio'r deunydd, ei anfon, ei gyhoeddi, ei arddangos, ei roi ar gael neu ei ddyroddi, nac yn golygu y dylid llunio'r deunydd yn Gymraeg yn gyntaf (oni bai bod hynny'n cael ei ddatgan yn benodol yn y safon);
  - (b) nid yw gofyniad i ddarparu gwasanaeth yn Gymraeg yn golygu mai dim ond yn Gymraeg y dylid darparu'r gwasanaeth hwnnw (oni bai bod hynny'n cael ei ddatgan yn benodol yn y safon).

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- 21** (1) Nid yw'n ofynnol i gorff gyfieithu i'r Gymraeg unrhyw destun nad yw wedi ei lunio ("testun A").
- (2) Ni fydd corff yn trin y Gymraeg yn llai ffafriol os nad yw'n cyfieithu testun A i'r Gymraeg ond gweler is-baragraff (3).
- (3) Rhaid i gorff ddefnyddio'r fersiwn Gymraeg o destun A os yw person arall wedi llunio testun A yn Gymraeg yn unol—
- (a) â'i Gynllun Iaith Gymraeg;
  - (b) â dyletswydd i gydymffurfio â safonau;
  - (c) â Rheolau Sefydlog Senedd Cymru;
  - (ch) ag adran 35(1C) o Ddeddf 2006; neu
  - (d) â Chynllun Ieithoedd Swyddogol Comisiwn y Senedd.
- (4) Yn y paragraff hwn—
- (a) ystyr "Cynllun Iaith Gymraeg" yw cynllun iaith Gymraeg a lunnir yn unol â Rhan 2 o Ddeddf yr Iaith Gymraeg 1993(2);
  - (b) ystyr "dyletswydd i gydymffurfio â safonau" yw dyletswydd i gydymffurfio â safon o dan adran 25 o Fesur y Gymraeg (Cymru) 2011;
  - (c) ystyr "Deddf 2006" yw Deddf Llywodraeth Cymru 2006(3);
  - (ch) ystyr "Rheolau Sefydlog y Senedd" yw rheolau sefydlog a wnaed o dan adran 31 o Ddeddf 2006;
  - (d) ystyr "Cynllun Ieithoedd Swyddogol Comisiwn y Senedd" yw'r Cynllun a fabwysiadwyd ac a gyhoeddwyd o dan baragraff 8 o Atodlen 2 i Ddeddf 2006.
- 22** At ddiben safonau 2, 16, 19, 20 ac 21, mae cyfeiriad at—
- (a) deunydd cyhoeddusrwydd neu ddeunydd hysbysebu sy'n cael ei lunio ar gyfer unigolyn,
  - (b) ffurflen neu ddogfen sydd ar gael i rai sydd wedi cofrestru neu unigolion,
  - (c) ffurflen sydd i'w chwblhau gan unigolyn, neu
  - (ch) gohebiaeth sy'n cael ei hanfon at unigolion,
- yn golygu deunydd cyhoeddusrwydd neu ddeunydd hysbysebu, dogfennau, ffurflenni neu ohebiaeth pa un a yw hefyd yn cael ei llunio ar gyfer personau y tu allan i Gymru, ar gael iddynt, i'w cwblhau ganddynt neu i'w hanfon atynt ai peidio.
- 23** Yn safon 6, ystyr system ffôn "wedi ei hawtomeiddio" yw system sy'n ateb galwadau ffôn ac yn arwain personau drwy drefn benodedig gyda neges wedi ei recordio sy'n gofyn, er enghraifft, i berson bwysu bysellau gwahanol er mwyn dewis opsiynau gwahanol.
- 24** At ddibenion y safonau, nid yw "cyfarfodydd" yn cynnwys achosion cyfreithiol.
- 25** Nid yw safon 15 yn gymwys pan wneir y neges y byddwch yn ei chyhoeddi dros system annerch gyhoeddus yn ystod argyfwng neu ymarfer argyfwng.
- 26** Nid yw safon 17 yn gymwys i ddeunydd a arddangosir ar wefan corff.

(2) 1993 p. 38.

(3) 2006 p. 32.

Statws This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.

- 27 (1) Yn ddarostyngedig i is-baragraff (2), pan fo safon yn cyfeirio at ddeunydd sydd i'w lunio yn Gymraeg, mae cyfeiriadau at beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg neu at beidio â thrin fersiwn Gymraeg yn llai ffafriol na fersiwn Saesneg yn cynnwys, ymysg materion eraill (ac yn ychwanegol at faterion penodol y cyfeirir atynt mewn unrhyw safon unigol), beidio â thrin y Gymraeg yn llai ffafriol o ran—
- (a) golwg y deunydd (er enghraifft mewn perthynas â lliw neu ffont unrhyw destun);
  - (b) maint y deunydd;
  - (c) lleoliad ac amlygrwydd y deunydd mewn unrhyw fan cyhoeddus;
  - (ch) pryd a sut y caiff y deunydd ei gyhoeddi, ei ddarparu neu ei arddangos;
  - (d) fformat cyhoeddi deunydd.
- (2) Ni fydd corff yn trin y Gymraeg yn llai ffafriol na'r Saesneg os nad yw'n anfon, yn arddangos neu'n cylchredeg deunydd Cymraeg y tu allan i Gymru.
- 28 (1) Nid yw safon 19 yn gymwys i'r ffurflenni a restrir yn is-baragraff (2).
(2) Y ffurflenni yw—
- (a) ffurflenni a ddefnyddir gan gorff i recriwtio cyflogeion;
  - (b) ffurflenni a ddefnyddir pan gyflwynir tendr i ymrwymo i gcontract â chorff.
- 29 At ddibenion safon 21, nid yw cyfeiriadau at ddogfennau neu ddeunyddiau eraill sydd ar gael i unigolion yn cynnwys dogfennau neu ddeunyddiau nad ydynt ond ar gael yn rhinwedd Deddf Rhyddid Gwybodaeth 2000(4).
- 30 Nid yw safon 21 yn gymwys i ddogfen a lunnir yn gyfan gwbl neu'n bennaf ar gyfer rhai sydd wedi cofrestru.
- 31 Nid yw safonau 21 a 22 yn gymwys i—
- (a) deddfiad a wneir gan gorff neu i ddeddfiad drafft a lunnir gan gorff; neu
  - (b) unrhyw ddeunydd hysbysebu a gynhwysir mewn dogfen, llyfryn, taflen, pamffled neu gerdyn.
- 32 At ddibenion y safonau hyn, ystyr "achos cyfreithiol" yw achos cyfreithiol mewn perthynas ag un sydd wedi cofrestru.
- 33 At ddibenion safonau 25 a 26, mae corff yn cysylltu ag un sydd wedi cofrestru am y tro cyntaf pan fydd yn cysylltu â'r un sydd wedi cofrestru am y tro cyntaf ar ôl y dyddiad y mae hysbysiad cydymffurfio wedi ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â'r safon.
- 34 At ddibenion safonau 30 ac 31, mae un sydd wedi cofrestru yn cysylltu â chorff am y tro cyntaf pan fydd yr un sydd wedi cofrestru yn cysylltu â'r corff am y tro cyntaf ar ôl y dyddiad y mae hysbysiad cydymffurfio wedi ei gwneud yn ofynnol i'r corff gydymffurfio â'r safon.
- 35 Nid yw safonau 33 i 34 (gwefannau) yn gymwys i—
- (a) dogfennau y darperir dolen iddynt ar wefan, deunydd hysbysebu ar wefan, na chlipiau fideo a sain ar wefan (gweler safonau 21 a 22 am ddarpariaeth benodol mewn perthynas â dogfennau, a safon 16 mewn perthynas â deunydd hysbysebu a lunnir gan gorff);

(4) 2000 p. 36.

Statws *This is the original version (as it was originally made). Dim ond ar ei ffurf wreiddiol y mae'r eitem hon o ddeddfwriaeth ar gael ar hyn o bryd.*

- (b) gwybodaeth a gyflwynir gan bersonau (ac eithrio'r corff) ar dudalen ryngweithiol a gyhoeddir ar wefan corff (er enghraifft, ar adran ar gyfer sylwadau neu ar fforwm trafod).
- 36** Nid yw safonau 1 i 4 (gohebu) yn gymwys i ohebiaeth a anfonir drwy'r cyfryngau cymdeithasol (gweler safon 35 mewn perthynas â'r cyfryngau cymdeithasol).
- 37** Nid yw safonau 35 ac 36 (y cyfryngau cymdeithasol) yn gymwys i—
- (a) dogfennau y darperir dolen iddynt drwy'r cyfryngau cymdeithasol, nac i glipiau fideo a sain a ddarperir drwy'r cyfryngau cymdeithasol (gweler safonau 21 a 22 am ddarpariaeth benodol mewn perthynas â dogfennau, a safon 16 mewn perthynas â deunydd hysbysebu a lunnir gan gorff);
- (b) gwybodaeth a gyflwynir gan bersonau (ac eithrio'r corff) ar gyfrif cyfryngau cymdeithasol corff (er enghraifft, ar adran ar gyfer sylwadau).
- 38** At ddibenion safonau 37 a 38, nid yw “hysbysiad” yn cynnwys hysbysiadau a ragnodir gan ddeddfiad.
- 39** (1) At ddibenion safon 41, mae'r cyfeiriad at gorff yn llunio neu'n cyflwyno ei “hunaniaeth gorfforaethol” yn cynnwys, ymysg pethau eraill, y ffordd y mae corff yn ei gyflwyno ei hun drwy ddatganiadau gweledol, yr enw neu'r enwau a ddefnyddir gan gorff, a'r brandio a'r sloganau a ddefnyddir gan gorff (er enghraifft, brandio a sloganau a argraffir ar ei bapur ysgrifennu).
- (2) Nid yw safon 41 yn gymwys i'r graddau y mae deddfiad yn ei gwneud yn ofynnol i gorff ddefnyddio enw cyfreithiol.
-